

MODEL OZ. ZGRADBA OSEBNOSTI PO FREUDU

1. Osebnost sestavljajo tri področja:

- ID
- SUPEREGO
- EGO

a)ID

to besedo prevajamo v slovenščini kot ono, to področje zajema človekove nagone, z njimi se človek rodi in te nagone samo majhni otroci spontano zadovoljujejo. Iz tega področja izvira vsa človekova energija. Osnovna nagona sta **LIBIDO** (težnja po življenju) oz. zelo široko poimenovan spolni nagon, ta nagon se kaže že pri majhnemu otroku, ki pa ga zadovoljuje preko hranjenja. Nekoliko kasneje (otroci od 3-4 leta) lahko pri otroku srečamo **OJDIPOV KOMPLEKS**, to je navezanost na starša nasprotnega spola. V starših istega spola vidijo tekmeca, ta kompleks se razreši na ta način, da se otroci začnejo enačiti oz. identificirati z starši istega spola, to je pomembna osnova učenja. Kasneje morajo biti pripravljeni izbrati drugo osebo. Drugi nagon pa je **TANATOS** (težnja po uničevanju), ta nagon je Freud vključil v svoj model po izkušnjah z I. svetovno vojno. Med vojno je opazil, da so ljudje zmožni velikega uničevanja, tega ni mogel pojasniti z libidom. Tanatos je lahko vsmerjen navzven ali navznoter (uničuje druge ljudi če je navzven, če pa je navznoter pa samega sebe, npr. narkomani, kadilci). **SADIST** je tisti ki uživa v mučenju drugih ljudi (izhaja iz besede francoskega pisatelja M. De Sade, v njegovih zgodbah se pojavljajo sadisti). skrajna oblika sadistov je umor. **MEZOHISTI** pa so ljudje ki uživajo v mučenju samega sebe (beseda izhaja iz imena A. Masoch) oblika mezohozma je alkoholizem. Pogosto so nagoni ID-a izrinjeni v podzavest.

b)SUPEREGO(nad jaz)

Super ego se nanaša na tisti del naše osebnosti, ki se razvije v neki določeni družbi v kateri smo. Super ego zajema tiste družbene vrednote in norme, ki jih posameznik v teku življenja sprejme za svoje. Novorojenček še nim super ega, norem in vrednot še nepozna. V naslednji stopnji ko je otrok star (2-3 leti) vrednote spoznava, vrednot se drži zato da nebi bil kaznovan, ne pa zaradi samega sebe, nima pa še super ega. V zadnji stopnji pa vrednote po notranjih nadzorih postanejo del njegove osebnosti, tudi čeni zunanjega nadzora. Super ego rečemo tudi vest, če te vrednote prekrši ga peče ves. Super ego predstavlja omejevanje naših nagonov, vendar je to omejevanje nujno za obstoj neke organizirane družbe. Super ego ni enako razvit pri vseh ljudeh, pri določeni ljudeh ni razvit to so **PSIHOPATI = SOCIOPATI**. Sociopat bolj natančno kaže da je nekaj narobe z odnosom človeka do družbe. Obstajajo tudi ljudje, ki imajo super ego preveč razvit, ti ljudje so se pripravljene odreči svojim osnovnim težnjam, zato da bi zadovoljili pričakovanja družbe (npr: Simon Gregorčič ki se je zaljubil v učiteljico, ni upal realizirati svojih teženj). Nekateri kulture tudi dajejo prednost superegu pred ostalimi področji osebnosti (vzhodne kulture Japonska, Kitajska).

c)EGO(zavestni jaz)

Po Freudovem mnenju je človek **konfliktno** bitje in sicer so težnje njegovega ID-a ali njegove nagonske težnje pogosto v nasprotju z zahtevami njegovega superega. Človek mora uresničiti obe področji, če bi upošteval samo nagonske težnje bi ga družba izločila, če pa bi upošteval smo svoj superego pa bi imel

občutek odtujenosti. Ego mora vzklajevati med seboj obe protislovni področji, to pomeni, da mora ego neprestano iskati take načine za zadovoljevanje nagonskih težej, ki ne bodo v nasprotju z super egom.